

ըոպայի երևելի արևելագէտներէն մէկն էր : Իրեն գրուածներէն կ'իմացուի թէ իրմէ առաջ եղած ամէն հայագէտներէն ալ վեր էր ինքը . բայց ափսոս որ մէկքանի ծուռ պաշարմունքներով, և իր հմտութեանը վրայ չափէ դուրս վստահութիւն մը առնելով՝ սխալ տեղեկութիւններ ալ տուաւ Եւրոպացւոց՝ մեր ազգին աշխարհագրութեանն ու պատմութեանը վրայ : Եւ թէպէտ ետքերը իմացաւ իր պաշարմունքը, և սկըսաւ սրբագրել իր սխալները, բայց մահը վրայ հասնելով 1829ին վախճանեցաւ :

Հիմա Փարիզ հայերէն լեզուի վարժապէտ է պարոն Առվայլեան տը Ֆլորիվալ անունով աղնիւ ասպէտը, որ իր հայագիտութիւնը կատարելագործելու համար երկու անգամ Անեատիկ մեր վանքը եկաւ : Իր երևելի գործքը, որով մեծ արդիւնք ունի Եւրոպացւոց առջեր, ան եղաւ որ իսորենացին գաղղիարէն թարգմանեց հաւատարիմ թարգմանութեամբ, ու գեղեցիկ տպագրութեամբ հրատարակեց . յուսանք որ ուրիշ այսպիսի գրքերով ալմեր ազգին վրայ սոտց տեղեկութիւններ հաղորդէ Եւրոպացւոց նաև ասկէ ետքը :

Պարոն Առվայլեանէն սորվիլսկսաւ, ու նոյնպէս Անետիկ գալով կատարելագործեց իր հայերէնը նաև ուսումնասէր պարոն Եւգինէս Պոուէ գաղղիացին, որ մէկքանի մանր գըրուածքներ ալ հանեց մեր ազգին վըրայ՝ բաւական հմտութեամբ ու գովելի ջանքով : Դէպ'ի հայաստան ու Պարսկաստան ըրած ձամբորդութիւն ալերկու հատոր գաղղիարէն գրուածքով հրատարակեց :

Դտալացւոց մէջ անուանի հայագէտ է հիմա Տէր Յովսէփ Վափիկէլ լէթթի վենետիկեցի քահանան, որ մեր Շնորհալւոյն թղթերը լատիներէն թարգմանեց, Եղիշէին պատմութիւրիտալերէն, նոյնպէս ալ իսորենացին, և մեր բարեյիշատակ ։ Ի ուկաս

ինձիձեան վարդապէտին Հնախօսութիւնն ալ թարգմանաբար քաղեց, ու տպեց աս տարիներս : Այս գործքս (իրեն մէկքանի առանձնական կարծիքներուն չնայելով) ուրիշ ամէն եւրոպական գրուածքներէն աւելի տեղեկութիւն կուտայ Եւրոպացւոց՝ մեր ազգին ամէն հին և նոր յատկութեանցը վրայ :

Վաջ հայագէտներուն մէկն էնաև պարոն Փէթէւմանն անունով Պլըրուշը, որ հիմա Պիերլին քաղաքը արեւելեան լեզուաց վարժապէտ է : Այս լեզուագէտ ու պատուական անձին յաջողակութիւնը՝ որով քիչ ատենի մէջ մեր լեզուին կանոններուն տիրեց, ու ինչուան հայերէն գրեթէ ամենեին անսխալ շարադրութիւն կ'ընէ, յայտնի կ'երևնայ իրեն հանած հայերէն ու լատիներէն քերականութեանը մէջ, որ Եւրոպացւոց շատ օգտակար կրնայ ըլլալ :

Երկու երևելի հայագէտներ ալ ունինք Անաքոյ՝ Պաւիերայի մայրաքաղաքը . մէկն է պարոն Այմանն անունով թագաւորական թանգարանին վերակացուն, որ մեր Եղիշէին պատմական մասը անգղիարէն թարգմանեց ու տպեց, և Պերմանացւոց օրագիրներուն մէջ շատ հմտական յօդուածներ կը գնէ միշտ մեր ազգին վրայ : Անէկան է Անտիշման անունով մեծապատիւ կանոնիկոսը, որ նոյն պէս իմաստուն գրուածքներով մեր գրականութիւնն ու պատմութիւնը կը հաղորդէ Պերմանացւոց :

Բ Ա Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

ԽԵԼԱՑԻ ԽՈՍՔԵՐ ՈՒ ԶՈՒՏՐԱԾԱԼԻ ԴԻԳՈՒԱԾԱՆՆԵՐ

Անէկան հասկընալ:

Եցաւ ու հարուստ մարդուն մէկը մեռնելու վրայ է եղեր . խիստ հեռաւր ազգականներէն մէկը քովս գըտ-

նուելով, կը սկսի խօսքերը հեռուանց պտըտյընելով՝ անոր ստըկէն իրեն բաժին մը ձեռք ձգելու աշխատիլ: Հիւանդը, որ 80 տարեկան է եղեր՝ բայց խելքը վրան, հազիւ գլուխը կը դարձընէ դէպ'ի ան մարդուն, ու կ'ըսէ ժպտելով: “Ուղթերդ պահէ, պարոն: բոլը խաղդ կը տեսնեմ” կոր,,:

Յանդուգին դադաստան:

ՆԵՐԻԿՈՍ Ատեփանոս անունով հռչակաւոր յունագէտը կը պատմէ, “Դատաւոր մը գիտեմ, կ'ըսէ, որ ամէն դատաստան մէկ ոճով կը կտրէր: Ու որ ամբաստանուողը ծեր ըլլար, կախեցէք կ'ըսէր, ո՛ գիտէ ուրիշ ինչ բաներ ալ ըրած է. իսկ թէ որ երիտասարդ ըլլար, կախեցէք կ'ըսէր, կախեցէք. չէ նէ ո՛ գիտէ ուրիշ ինչ բաներ ալ պիտի ընէ,,:

Եւլուր Աղմագրութիւն:

Ուժթերսուկ մարդուն մէկը հետագայ տոմսակը կը գրէ իր բարեկամներէն մէկուն. “Ոիրելի Պարոն, ոսկիէ տուփս տունդ մոռցայ. կը խընդրեմ որ աս տոմսակը բերողին յանձնես ու ինձի խրկես. ողջ լեր,,:— Տոմսակը գոցելու ատենը տուփը կը գտնէ, ու Յետ գրութեան կ'ընէ այսպէս. “Դատայ տուփս, մի աշխատիր վնտուելու,,: Խտքը կը կնքէ տոմսակն ու կը խրկէ:

Տգետ Խորհրդական:

ԺՈՂՈՎՔԻ մը մէջ խորհրդականներէն մէկուն քունը կը կոխէ, կը սկսի քնանալ: Ա իձակ ձգելու ատենն որ կուգայ, ժողովքին գլխաւորը ան խորհրդականին ալ կը հարցընէ թէ հըրամանոցդ կարծիքն ինչ է: Անիկայ աշուըները շըփշըփելով՝ թող կախուի, թող կախուի կ'ըսէ:— Բայց խօսքը

արտի մը վրայ է, պարոն: — Ուրեմն թող հնձուի կ'ըսէ:

ԲԱՆԱՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Եւակ:

ՄԻՐԱՄԱՐԻ ԵՒ ՀԵՐԱ

ՏԸՐՏՈՒՆՁ կալաւ սիրամարդ
Առ դիցուհին իւր հերա
Օ ի ձայն խըռպոտ և անարդ
Դըժոխալուր ետ նըմա.
“Եւ իբր, ասէ, լուսինեակն
Այն չըքոտի հէգ հաւիկ
Չայն ընկալաւ ներդաշնակ
Ի ինել գարնան երգեցիկ,,:
Յասեաւ հերա մեծապէս.
“Կարկեաց, ասէ, ապաշնորհ:
Խանդալ զիարդ չամաչես
Օ այլոց ըզձայն գեղաւոր,
Ար ըզւանջօքըրդ սիրուն
Անեակ ունիս հիասքանչ
Վան զծիածան գոյն ’ի գոյն
Փայլ արձակեալ և ձաձանչ:
Ո յո՞ի տըտան ըողըողեն
Վ կնախըտիղ այդ պիսակը.
Ում՞ի հաւուց օգեղէն
Քոյդ չնորհեցան պերճ գիսակը.
Ու ամենայն կենդանւոյ
Չիրք ամենայն են բաժին.
Եւ քեզ զիարդ միայնոյ
Պարգեք ամէն չնորհեսցին:
Ուեթեաթուիչ է բազէ,
Դըուոյ տըւաւ սիրտ արի,
Եւ զերթ խուժանն իսկ ասէ,
Դ գուաւ գուշակ է չարի.
Արդ ո՞ երբէք ’ի տըրտունջ
Հատաւ զիւրոյ կարկաչէն:
Հապա լըռեա. կամթէ ոչ,
Կապտին փետուրքդ առ ’ի քէն,,:

ԼԱՖՈՆԹԻՆ